

שמו לי קרני נאן!

גם האווירה במדינה בכלל השתנתה וגם — אני לא מנסה לטייח — המצב של העיתון לא קל, אין טעם להכחיש. ביום שעירו נכחד, ניגשתי אליו ואי-חלתי לו בשיא הכנות: למען היושר, במקומך, הייתי מוריד את הלוגו "העני" תוך הנפץ ביותר במדינה" — אבל אני מאחל לך שתחזיר אותו בעתיד, והפעם נעלם.

"מישפחת מעריב, באמת היה נכון, תי" אור מצב. היתה מין אחוות-לוחמים, גאוות-יחידה. היום הכל נורא השתנה. פעם גם חייהם-החברה שלנו היו משותפים: היתה לנו קבוצת-כרוזגל, נסענו יחד לחו"ל, בילינו יחד — גולדשטיין, תלמי, שאול בן-דחיים ואני. היום זה נעלם.

אני לא מנסה לכסות על המאבקים הפנימיים שהיו בעיתון, אם כי אף פעם לא התראיינתי לפני כן על כך. היחסים שם אינם כפי שמנסים להציג אותם, ואני לא חייב לומר זאת — מהפיתאום חייב — אולי על פי הנורמות שלי ושלך, אבל בהחלט לא על פי הנורמות שאני נתקלתי בהן.

איך הגיבו בעיתון על ההחלטה לעזוב? טוב, אני לא בדיוק עיוב, אלא מפסיק לכתוב כעיתונאי. כל מה שאכתוב בעתיד, יהיה כתוב מתחתיו שהכותב הוא מוז'ל המיפלגה הליברלית החדשה.

היו אנשים שהיו מאוד מופתעים בעיתון. היו גם כאלה שלא. מנתח תלמי, למשל, סיפר לי שרוב גולדשטיין אמר לו עוד לפני כמה חודשים: "תראה שטומי ילך לפוליטיקה, ועוד למיפלגה החדשה" — זה היה לפני שאני החלטתי בנושא, או אפילו חשבתי על כך. אבל לא היו מייודעים-מה תגובות, או הדים. אני נעדרתי מהעיתון כבר חמש שנים, חמש שנים לא הייתי שם, יכול להיות באמת שלא נעדרתי לצורך תפקיד פחות וזה, זה היה אחרת, אולי כרגע, זה לא מעורר, הצער שלי, אי-מוציות חזקות לכאן ולכאן. פעם זה היה אחרת בעיתון.

הביטוי שאת משתמשת בו בצנינות,

לפיד עם אשתו שולמית

תקפו אותי כי הייתי המיניו הראשון של הליכוד"

בצדק!

עירוד יודע מהמשאיומתן שאני מניח לעזוב את הכתיבה, בדרך לפוליטיקה, מזה כמה שבועות. הוא לא עמד בדרך.

האמת היא שפסיט לא ישבתי במערכת העיתון, מאז חזרתי לפני שנתיים. ישבתי לי בבית, מאחורי המחשב, בנחיות בכורסה שלי, ותקתקתי. למחרת היו דיועתי מתפרסמות, מבלי שזויתי או טרחתי במיוחד. זה מסביר מדוע הצעדי שלי לא נתפס כרראסטי בעיתון, זה מסביר גם מדוע עשיתי אותו.

אם החלפתי את כל הנוחיות הזאת כלנשק תינוקות ברחוב — או סימן שאני באמת מאמין בזה, יש לי כל מה שאדם צריך בחיים — אני חי בבית יפה, יש לי אשה נפלאה, הגעתי לעמדה הבכירה והנסכפת ביותר בעיתונות. על האסון שפקד אותי והכאב האיום שום דבר לא מכפר.

מי מחזר אחרי מי?

אני יודע שהוציאו לי קרניים של נץ, אבל את הקרניים האלה הרציאה לי העיתונות. לכן יש אנשים מתפללים על הצעד שלי. זוהי טעות אופטית!

הקשר האידיאולוגי שלי עם הרעיון הליברלי נולד עוד לפני 25 שנה. הייתי או במקום השלושים-זוכמה ברשימת הליברלים לכנסת. הרחק מאחוריי היו אנשים כמו יצחק מודעי, גידעון פת... אז כבר הייתי במעריב. יום אחד בא העורך הראשי דאן, אריה דיסנצ'יק המנות, לקח אותי לכנסת והשאיר אותי במינון. בינתיים, הלך לסדר את ענייניו, נו, ואת יודעת איך זה, באו כל מיני חבריי-כנסת וסיפרו לי מעשיות, כדי שברייכס בעיתון. אחרי כמה שעות חזר דיסנצ'יק. בדרך חזרה לתל-אביב, הוא אמר לי, "לקחתי אותך לשם כדי שתלמד איך העניין עובד — מי

"תנו לחיות בארץ הזאת!"

בסיסמה, ליברל הוא ההיפך מפאנאט" החליטו כמה ליברלים על הקמת מיפלגה חדשה. המרכז הליברלי. זו מיפלגה סובבית, אומר אברהם (פריצ'י) פריד, מפעיליה הצעירים של המיפלגה החדשה. מיפלגת-עילית. לא פותחים סניף בכל מקום בארץ. לא רוצים המונים.

בסיסמת "תנו לחיות בארץ הזאת!" סיסמת הציונים הכלליים בשנות ה-50. מתגבש מצע המיפלגה. השקפת-עולם כלכלית זעיר-בורגנית. "לשיכבות-המצוקה שידאג הביטוח הלאומי." מצע מדיני מתון — הגבולות ייקבעו לפי הקווים הדמוגראפיים. בעד מדינה יהודית. הכרה בכל הזרמים. נגד נישואין אזרחיים.

ב-1983 רשם יצחק ברמן, אז חבר-כנסת מטעם הליכוד, את השם. מרכז ליברלי כעמותה. הוא שיריף את השם. ליתר ביטחון. לפני שנה התחיל התהליך. שלושה היו הדוחפים להקמת המיפלגה — אריה דולצין, ברמן וצ'י. השלושה זכרו לדוד לוי את תרגיל הבחירות לכנסת. 48 שעות לפני הבחירות לכנסת ה-11 הוא קינץ לליברלים ארבעה ח"כים. הליברלים הסכימו. לא היתה להם ברירה.

אצל השלושה נדלקה נורה אדומה. ואז ייקש מודעי לסיים את התהליך הסכם ליכוד-הליכוד. גם לו היה ברור שהזמן דוחק. במיפלגה הליברלית החלו נשמעים קולות נגד ההסכם. ברמן ודולצין החליטו למשוך למיפלגה החדשה את מתנגדי ליכוד-הליכוד. הם פנו תחילה לאנשי מודעי. ליחזקאל פלומין, ליחזקאל הרמלך ולצ'י.

בוועידה האחרונה של המיפלגה הליברלית, והאחרונה אולי בכלל, הצביעו 46 אחוז נגד הסכם ליכוד-הליכוד. אז כבר היה ברור. יש מקום למיפלגה החדשה. עד דצמבר '85 עוד ניסו אנשי פלומין והרמלך למשוך את מודעי למרכז הליברלי. לשניים היתה בעיה — מודעי הוא חבר אישי. כשהיה ברור סופית שמודעי בעד ליכוד-הליכוד, ירדה אבן לפחות מליבו של דולצין. האחרון לא היה מוכן לבנות מיפלגה עם מודעי. הוא עוד זוכר לו את העריקה. לפני שבע שנים, לטובת שימחה ארליך.

כשהחליטה החבורה הליברלית על הקמת המיפלגה, העמיד דולצין אולטימטום לראש עיריית תל-אביב. צ'י חייב להיות מועמד מס' 1 ברשימת המרכז הליברלי לכנסת. במיקרה שהמרכז ייכנס לקואליציה, צ'י, לפי בחירתו, לא יהיה מועמד לתפקיד שר. דולצין כן. השבוע מינתה המיפלגה מזכ"ל — טומי לפיד, שדעותיו הניציות קרובות יותר לחרות ופחות לחבורה המייסדת.

המשימה שהציבה לפני המיפלגה — 10 עד 15 מנדאטים לכנסת הבאה. דולצין אמר שהוא יסתפק גם בשישה מנדטים. כדי "שפעם אחת נחליף את הדתיים בקואליציה, ונחתוך לדוסיס האלה..."

למימוש המטרה הקימו ועדת-קבלה. חברים ממלאים טפסים ומשלמים 12 דולר דמי-חבר. בינתיים הצטרפו מאוכזבי-הליכוד. יצחק כספי מעיריית תל-אביב ומראשי מכבי; ישראל סחרוב, שמונה כגיזר במיפלגה; ש"ז אברמוב, לשעבר חבר-כנסת מהציונים הכלליים; מרדכי דיין, מהסוכנות היהודית; אלי היללי, ראש עיריית-דימונה; ואברהם פריד, צעיר ירושלמי מפעילי המרכזיים של הוועד נגד אלימות חרדית.

המרכז הליברלי החליט: אין מנהלים משאיומתן פורמאלי עם שום גוף. מרשים לחברים לנהל שיחות אישיות פרטיות. לא מחייבות.

מזה שנה מנהלים השר יגאל הורביץ והשר אמנון רובינשטיין שיחות כאלה עם המייסדים.

הורביץ, אומרים במיפלגה, מוכן להצטרף, אך, לא מוכן להיות הנץ התורן של המיפלגה. "השבוע צירפו נץ נוסף. אולי כדי להקל על הורביץ. הורביץ רוצה להביא איתו את זלמן שובל. במרכז לא מוכנים. גם לגבי מרדכי וירשובסקי הטילו במיפלגה החדשה וטו. וירשובסקי אומר שאם ידברו על הליכה משותפת עם המרכז הליברלי, מוסדות שינוי יצטרכו להחליט. לא הולכים על בסיס אישי, אלא על בסיס מיפלגתי. גם אסף יגורי מישש את דופק המרכז. הוא קיבל תשובה שלילית. רמזו לו: אל תמלא טופס, אל תגיש מועמדות. יצחק יצחקי, ח"כ לשעבר משלומציון, כבר הצטרף, ומשה קול, המנהיג הקשיש של ל"ע, הודיע על נכונות להצטרף. אנשיו כבר עובדים בשטח. עם יצחק ארצי, ח"כ ל"ע שבמערך, מתנהלים מגעים.

המיפלגה מגייסת את כספיה בעיקר בחו"ל. המגייסים — דולצין, צ'י, סחרוב ופלומין — מקווים להשיג ארבעה עד חמישה מיליון דולר.

מייסדי המרכז הליברלי טוענים ל-46 אחוז מרכוש המיפלגה הליברלית. אותם האחוזים שהתנגדו לליכוד-הליכוד, רכוש המיפלגה הליברלית, הרשום על שמות עמותות שונות. מוערך בעשרות מיליוני דולארים. חלק מהאנשים בעמותות עברו למרכז הליברלי. נראה שעל הרכוש יפתח בין שתי המיפלגות מאבק רציני. במרכז הליברלי מעריכים שבשטח עניינים שאינם בדיוק בגדר החוק תגיע איתם המיפלגה הליברלית לפשרה.

כמו כל מיפלגה בארץ, גם המרכז הליברלי נהנה מקרן בגרמניה. קרן הנס איידל מממנת את הליברלים. קרן אברט תומכת במערך. המרכז הליברלי ימומן ככל הנראה על-ידי קרן נאומן, זו קרן שתמכה עד עכשיו בל"ע ובשינוי, והתומכת עתה באיחוד הכוחות המרכזיים.

בעוד שבועיים יופיעו על בימה אחת בירושלים צ'י, אמנון רובינשטיין ומשה קול. בניוס ידברו על ליברליזם. הוא ימומן על-ידי קרן נאומן. אולי בהשראת הקרן המממנת, יתאחדו למיפלגה אחת כל הליברלים שיופיעו בנינוס.

רננית אנטלר

רוף אחרי מי — חבריי-כנסת אחר עיתונאים" — עומדים חרות-הפרט, שיחרורו של הפרט מהמנגנונים, אמונה בכוחה של (המשך בעמוד 38)

איוב בדרך חזרה

טומי לפיד חזר לכותרות. שנתיים בדיוק — באחד באפריל — אחרי שנשט, ולא-ידווקא מרצון, את מרכז העניינים. כס מנכ"ל רשות-השידור, הוא חוזר בצידו המפתיע של המיתר. יש אומרים שזה לא מפתיע, שניתן היה לצפות זאת על מי אישיותו האיכפתניקית, הרביליות הנבזיות יותר — וכאלה לא חסרות במה שקרוי הבהימה — גורסות כי צעדו של לפיד, נטישתו את עולם-העיתונות לטובת הפוליטיקה, הוא תוצאה בלתי-נמנעת של אי-זכייתו בכהונה נוספת של מנכ"ל רשות-השידור. הפסדו במאבק על כס עורך מוער, לטובת עידוד דיסנצ'יק, והרחקתו ממרכז העניינים בעיתון, כל אלה, בצירוף האסון הנורא שפקד אותו — מותה האיום של בתו הבכורה, מיכל, בתאונת-דרכים — יצרו לאיש דימוי טראגי, דימוי של איוב.

לפיד, אחד האנשים הרגישים שפגשתי, אינו מופתע מהתזה הזאת. ליתר דיוק: אינו מופתע משום תזה בעניינו. הוא כבר עבר את הכל. בעת שניהן כמנכ"ל רשות-השידור, נהג להתאונן תדירות על היחס התוקפני והפוגע, שבו זכה מידי העיתונות, שבה צמח. בשנתיים שבהן נדחק הצידה ממרכז העניינים, דווקא גילה עד כמה הוא אהוד על מה שנהוג לכנות. האיש ברחוב" וגם במיקצוע התחילו לפתע-פיתאום לפרגן לו. ככה זה: דווקא כשפחות הולך לך — אתה נשטף בגלי-אהדה.

לפיד כבר היה למעלה, וגם למטה. כעת מצללים שוב הטלמונים ללא הפסקה.

בבוקר, בדירתו התל-אביבית, איננו מצליחים לסיים מישיבת מבלי שהטלפון קוטע אותנו. סתם אזרחים מצללים לברך. "מתעניינים. איך יתן להצטרף למיפלגה החדשה שאני מזכ"ל?" הוא אומר. זה מצלצל משונה.

גם לי זה נשמע מאוד משונה. "הוא מודה, עדיין לא יושב טוב. זה כמו שכלתי אומרת: כמה זה משונה לה לומר שהיא תמר לפיד. זה חדש, אבל הרבה יותר טבעי ממה שחשבתי."

לפיד, יום ראשון כמזכ"ל המיפלגה הליברלית החדשה, שאין יודעים בדיוק מהי עדיין, משיב לסלמונים הרבים: "נהיה זקוקים לאנשים פעילים. ביחוד מסוגך..." הוא אינו מזכיר את הדובר ואת סוגו, אולם הוא התחך די שנים מקרוב בפוליטיקאים, כדי לדעת מה אומרים.

הוא חוזר למרכז העניינים גם בעזרתה האדיבה של התיקשורת. אני מקווה שלא יחשדו בי שאני רודף פירסומתי! הוא מהרהר בקול. ברור שאלה חוקי המישחק: פוליטיקאי זקוק לעיתונות. אמילו אם חושפת או מתגרה. עם כתבה זו הוא משחק ברוצה לא-רצוה. מצד אחד, ודאי שהוא רוצה — זה יוקרתי, זה מחניף, אלא מה? מצד שני, הוא נרתע.